

– ініціювати створення всеукраїнської асоціації кластерів, яка б сприяла їх розвитку та діяльності як в Україні, так і за кордоном, з огляду на те, що вітчизняні кластери здебільшого перебувають на етапі становлення;

– розробити стратегії розвитку своїх кластерів, щоб уникнути дострокового занепаду (ліквідації кластерів) та забезпечити їх ефективність;

– використовувати можливість заручитися підтримкою від міжнародних організацій, оскільки за кордоном накопичено більший досвід функціонування й підтримки кластерів.

Подальші дослідження мають стосуватися встановлення відповідності публічної кластерної політики стану кластерного розвитку регіонів, що дасть змогу визначити перспективні напрями забезпечення конкурентоспроможності кластерів.

Література:

1. Левковська, Л. В. Формування інноваційних кластерів в Україні: Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України: сайт. URL:

<http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/5902>.

2. Некрасова Л. А. Формування кластеру як напрямку інноваційного розвитку економіки / Л. А. Некрасова // Економіка. – 2014. – № 2 (12). – С. 132–138.

3. Українські кластери [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ucluster.org/>

4. Федотова Ю. В. Досвід та перспективи функціонування кластерних структур в економіці України [Електронний ресурс] / Ю. В. Федотова // Ефективна економіка. – 2015. – № 4. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=396>

Олексій Томілін

д.е.н., доцент, професор кафедри фінансів та кредиту,

Полтавська державна аграрна академія,

ot1962_O@i.ua

Анастасія Томіліна

магістр з фінансів, банківської справи та страхування

anastomilina0311@icloud.com

СТРАТЕГІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

Анотація. Розглянуто основні напрями удосконалення системи підготовки кадрів для аграрного сектора економіки, показані сучасні напрями формування персоналу для сільськогосподарських підприємств України. Показана необхідність перепідготовки та підвищення кваліфікації робочих кадрів для агропромислового виробництва. Доведено, що в Україні відсутні чіткі напрямки розв'язання проблеми кадрового забезпечення, не визначено точну потребу у фахівцях та кваліфікованих працівниках аграрного сектора економіки країни. Встановлено, що агропромислова галузь потребує цілісної системи освіти, яка б відповідала європейським тенденціям розвитку.

Аннотация. Рассмотрены основные направления совершенствования системы подготовки кадров для аграрного сектора экономики, показаны современные направления формирования персонала для сельскохозяйственных предприятий Украины. Показана необходимость переподготовки и повышения квалификации рабочих кадров для агропромышленного производства. Доказано, что в Украине отсутствуют четкие направления решения проблемы кадрового обеспечения, не определен точный потребность в специалистах и квалифицированных работниках аграрного сектора экономики страны. Установлено, что агропромышленная отрасль нуждается в целостной системе образования, соответствующей европейским тенденциям развития.

Abstract. The main directions of improvement of the system of training for the agricultural sector of the economy are considered, the modern directions of personnel formation for the agricultural enterprises of Ukraine are shown. The necessity of retraining and advanced training of workers for agro-industrial production is shown. It is proved that in Ukraine there are no clear directions for solving the problem of staffing, the exact need for specialists and skilled workers in the agricultural sector of the country's economy has not been determined. It is established that the agro-industrial sector needs an integrated education system that would correspond to European development trends.

За останні роки в Україні намагаються змінити застарілу концепцію управління персоналом, але поки що це мало кому вдалось. Основною причиною цього є слабка забезпеченість необхідними кадрами, які здатні нетрадиційно, на високому професійному рівні вирішувати складні завдання переходу до ринкової економіки. Важливим завданням для агропромислового виробництва є підготовка кадрів. Під час формування кадрового потенціалу на виробництві важливу роль відіграє якісний, висококваліфікований персонал. Адже від професійних здібностей працівників залежить успіх підприємства.

В Україні сформувалася неефективна структура економіки з високою ресурсо- та енергоємністю виробництва, неефективним функціонуванням секторів, що забезпечують соціальний розвиток. Структурні пропорції, що склалися, не дають можливості забезпечити відновлення макроекономічної стабільності, не сприяють підвищенню конкурентоспроможності вітчизняного виробника [6, с. 1]. На даний час існує проблема з формування кваліфікованих кадрів для сільськогосподарських підприємств агропромислової сфери. Це питання потребує подальшого наукового дослідження в першу чергу щодо поліпшення кадрового забезпечення аграрної сфери [5, с. 27]. Трансформаційні процеси, які відбуваються сьогодні в усіх сферах суспільного життя України, потреби в забезпеченні її сталого розвитку настійно вимагають від українського суспільства і держави принципово нового ставлення до питання формування та розвитку кадрового потенціалу. Проблемним є процес відтворення й нарощування якісного кадрового потенціалу держави і його розвитку [1, с. 5]. Негативна тенденція склалася в забезпеченні сільськогосподарського виробництва кадрами масових професій, особливо основною продуктивною силою на селі – механізаторами. Також відбувається відтік інших категорій робочої сили з села, що становить частину населення країни певного віку та володіє професійними знаннями і кваліфікацією. Забезпеченість цього прошарку в сільському господарстві залежить від соціальних умов, підтримки держави. Необхідність перепідготовки робочих кадрів зумовлена такими обставинами: відсутністю попиту на професійну структуру робітників, яка склалася у зв'язку з територіальним переміщенням виробництва; відповідністю професійного набору робітників потребам виробництва. На наш погляд, важливою задачею для агропромислового виробництва є підготовка кадрів. Але, на жаль, в Україні відсутні чіткі напрямки розв'язання цієї проблеми, не визначено точну потребу у фахівцях та кваліфікованих працівниках аграрного сектору економіки. В “Стратегії розвитку аграрного сектору розвитку України до 2020 року” сказано, що “...стратегія розвитку агропромислового виробництва України спрямована на формування ефективного соціально спрямованого сектору економіки держави, здатного задовольнити потреби внутрішнього ринку та забезпечити провідні позиції на світовому ринку сільськогосподарської продукції та продовольства на основі закріплення його багатуокладності, що на даному етапі розвитку вимагає пріоритету формування різних категорій господарств, власники яких проживають у сільській місцевості, поєднують право на землю із працею на ній, а також – власні економічні інтереси” [3]. Сучасною стратегією державної політики щодо формування персоналу для сільськогосподарських підприємств можна назвати такі: розвиток нових принципів управління персоналом, підвищення продуктивності праці та ефективності сільськогосподарського виробництва; зупинити процес міграції молодих спеціалістів в інші регіони країн ближнього чи дальнього зарубіжжя шляхом впровадження програм по створенню належних умов життя та праці для спеціалістів та робітників за рахунок підприємства; професійний вибір перспективних фахівців для подальшого навчання в магістратурі і аспірантурі по аграрному спрямуванню; перенавчання і працевлаштування працівників, які вивільнилися з аграрного виробництва [4, с. 203]. Кадрова політика на сучасному рівні починає охоплювати такі області, що раніше не бралися до уваги в кадровій роботі. Метою державної кадрової політики є забезпечення всіх сфер життєдіяльності держави кваліфікованими кадрами, необхідними для реалізації національних інтересів у контексті розвитку України як демократичної, соціальної держави з розвинутою ринковою економікою [2, с. 203]. В Україні відсутні чіткі напрями розв'язання проблеми кадрової

політики, не визначено точну потребу у фахівцях та кваліфікованих працівниках агропромислового виробництва. Перепідготовка і підвищення кваліфікації спеціалістів здійснюються у вищих спеціальних навчальних закладах на факультетах, відділеннях, курсах, підприємствах, у науково-дослідних установах. Широко використовуються такі заходи, як: проведення семінарів, конференцій, симпозіумів на національному і міжнародному рівнях, стажування та навчання спеціалістів за кордоном [7, с. 757]. На кожному аграрному підприємстві необхідно сформувати таку систему управління персоналом, яка забезпечила б йому високу ефективність роботи, конкурентоспроможність та стійке становище на ринку. Таким чином, агропромислова галузь як і галузі, які взаємопов'язані з нею, потребують цілісної системи освіти, яка б відповідала національним інтересам і європейським тенденціям розвитку, забезпечувала б підготовку фахівців для агропромислового виробництва.

Література

1. Державна кадрова політика в Україні: стан, проблеми та перспективи розвитку : наук. доп. / авт. кол. : Ю. В. Ковбасюк, К. О. Ващенко, Ю. П. Сурмін та ін. ; за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка та ін. – К. : НАДУ, 2012. – 72 с.
2. Про Стратегію державної кадрової політики на 2012-2020 роки . – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/45/2012>. (дата звернення: 03.05.2020).
3. Про схвалення Стратегії розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року від 17 жовтня 2013 року № 806-р [Електронний ресурс] . – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/806-2013-%D1%80> (дата звернення: 03.05.2020).
4. Томілін О. О. Напрями удосконалення системи підготовки кадрів для аграрного сектору економіки. *Науковий вісник Ужгородського університету. Збірник наукових праць. Економіка*. Вип. 2 (36). 2012. Ужгород: Ужгородський національний університет. 2012. С. 200-204. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/1540> (дата звернення: 03.05.2020).
5. Томілін О. О. Регулювання міжгалузевих відносин у сільському господарстві: монографія. Київ: ННЦ “ІАЕ”, 2014. 320 с. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/1621> (дата звернення: 03.05.2020).
6. Томілін, О. О. Формування міжгалузевих зв'язків агропромислового виробництва та їх вплив на структурну політику бурякоцукрового підкомплексу: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.03. К.: Нац. акад. агр. наук України, Нац. наук. цент “Ін-т аграр. Економіки”, 2015. 39 с.
7. Томілін О. О., Маслак М. М. Сутність адаптації персоналу підприємств агропромислового виробництва в сучасних умовах. *Економіка та суспільство. Електронний ресурс Мукачівського державного університету*. 2018. № 14. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/1507> (дата звернення: 03.05.2020).